

ଶବ୍ଦଲୋକ

ଶରତ ଦାଶ

ଶବ୍ଦ ସୂଚକ ଯେଉଁ ଶବ୍ଦ ଅଟେ ଓ ଏହାକୁ ବୁଝାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦକୁ ଶବ୍ଦଲୋକ କୁହାଯାଏ।

ଅକ୍ଷର ଅମର ଆମ୍ଭ କାହିଁ ଆଏ କେଉଁଠାରୁ କିପରି ନିଏ ସେ କିନ୍ତୁ ବାରମ୍ବାର ଫେରେ ଆସି ଘରୁ ମନର ଭ୍ରମ କି ଏହି ତରାତର ମହାକାଶ ବିଶ୍ଵ ଈଶ୍ଵରଙ୍କ ଠାରେ ତେବେ କାହିଁ ଏତେ ତାତ୍ତ୍ଵ ଅବିଶ୍ଵାସ ବିଶ୍ଵାଳ ସୁଷିର ଯିଏ ମୂଳାଧାର ପରମ କାରଣ ତାଙ୍କୁ ଅଧ୍ୟାୟାର କରି କେଉଁ ଲାଭ ଲାଭିବ କେ ଜନ ପ୍ରେମମୟ ପରମାତ୍ମା ପ୍ରୀତି ତାଙ୍କ ଅଧୀନ ଅନନ୍ତ ସ୍ଵାବର ଜଙ୍ଗମ ସର୍ବ ତାଙ୍କ ପ୍ରେମ କାରଣେ ସମ୍ପୃତ କେବେ ସେ ଅଦ୍ଵୈତ ପୁଣି କେବେ ଦ୍ଵୈତ ଅବା ଦ୍ଵୈତାଦ୍ଵୈତ କେବେ ଅଶାନ୍ତାଳ କେବେ ସ୍ଵରୂପରେ ହୋଇଥାନ୍ତି ଛାଡ଼ି ବିଶ୍ଵାସରେ ଅଧ୍ୟାୟାନ ନିଶ୍ଚାସରେ ଜୀବନ ସଂଘର ମହାଶୂନ୍ୟ ବିରାଜିତ ସର୍ବକର୍ତ୍ତା ସର୍ବତ୍ରଷ୍ଣା ହରି । ଭୁବନେଶ୍ଵର

ସିଂହବାହିନୀ ଦୁର୍ଗତି ନାଶିନୀ

ଅନନ୍ତ କୁମାର ସେନାପତି
ସିଂହବାହିନୀ ଦୁର୍ଗତିନାଶିନୀ ଅଭୟଦାୟିନୀ ମାଆ, ଜୀବ, ନିରୀକାନ୍ତ, କାଟ, ତରୁଲତା ସଜ୍ଞେ ହେଉଛନ୍ତି ସାହା ଚୁମ୍ବନ ଦେବା ବଳେ ପଞ୍ଚାଙ୍ଗରେ ଗିରି ମୂଳେ କହିପାରେ କଥା, ଯେତେ ଅଧିବାଦ, ଦୁଃଖ ଅଧିକାର ଦୂରାନ୍ତ ମନର ବ୍ୟଥା କାହାରି ମନରେ ଚାହିଁ, ଅହଂକାର ପାଉନାହିଁ କେବେ ସହି, କାହାକୁ ମାରୁଛ କାହାକୁ ତାରୁଛ କିଏ ବା ପାରିବ କହି ବାଷ୍ପପତା, ରେଳଟ୍ରେ ସାଜତିକ ଏରିଆ, ରାଜଗାଙ୍ଗପୁର, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ପୋର୍ଟ- ୭୦୦୮୩୦୪୨୨୫

ଶୁଭ୍ରମୟୀ ଆଗୋ ଶରତ ପ୍ରେମିକା

ପ୍ରୀତି ମଧୁକୁଞ୍ଜ କୁସୁମ ଗୋ ତୁମେ ପୁଷ୍ପିତ ହୋଇଛ ଏ ଧରା ଧାମେ ଭିଜା ମାଟିର ଏ ମୋହ ମହକେ ରୂପେ ମାୟାପୁରୀ ରଚିଛ ତୁମେ ନୈସର୍ଗିକ ହସ ଓଦ୍ରଶା ତୁମେ ମୁକୁତାନ୍ତ ତୋରା ରେଶମୀତନୁରେ ମଞ୍ଜୁଳ ଶୁଙ୍ଗାରେ ସପନ ଆଙ୍କେ

ପାର୍ବଣରେ ପ୍ରିୟତମା ହସ ମଧୁଝରା

ପାର୍ବଣ ସମ୍ପର୍କେ କହୁ ଉର୍ଲଗଳେ କାଶ୍ମିର ପ୍ରିୟତମା ହସେ ଜୋଛନ୍ତି ଦୁର୍ଗତି ଭାବୁଆଏ ବସି ହସରୁ ମୁକ୍ତତା ଖସେ ବାବଳ ଫାଳରେ ଲୁଚକାଳି ଖେଳେ ଯେବେ ଦେଖିଥାଏ ଧରା ଭାରି ନମୋହାରୀ ପ୍ରିୟତମା ମୋର ମୁହଁ ଦିଶୁଥାଏ ତୋରା ଚାରାଗଣା ମେଳେ ଆସର ଜମେଳ ନାତି ଖେଳି ଗାଏ ଗୀତ

ନଳିନୀ ଦାଶ
ତାର ରାଜହଂସା ଝଲିରେ ଫୁଟୁଛି ପାଦେ ପାଦେ ପଦ୍ମଫୁଲ ସରଗପଦା ସେ ମନ ମଧୁଛନ୍ଦା କିଏ ହବ ତାର ତୁଲ୍
କାଶ୍ମିରୀ ସାଥେ ମନ ନାଚିଯାଏ ଦେଖି ଆନମନା ହୋଇ କହୁ ଉର୍ଲ ଗଲେ କର୍ଳ ନାଦୁଆଏ ପ୍ରିୟତମା ମନ ଦେଲ ନାଳନୟନାସେ ତପଲମତିର ଝରାଁଁଁ କାଗଜ ତୋରା ହରିଶା ଝଲିରେ ମନ କିରିନିଏ କଥା ତାର ମଧୁଝରା
ରୁଣି ଝୁଣି ତାର ପାଉଁଜି ଶବଦ ମତେ ଆନମନା କରେ କେତେ ଯେ ସପନ ଦେଖିଛ ଏମନ ପ୍ରିୟା ପାଇଁ ମନ ଝୁରେ ଓଡ଼ଶାରେ ତାର ତାରାଫୁଲ ପୁଟେ ଶୋଭା ଦିଶେ ମଥାମଣି ମୋ ମନ ମୁକ୍ତ ହସେ ତାକୁ ଦେଖୁ କରିବି ମୋ ବଧୂରାଣା । ଭିଜାରିପତା, ଶରଣକୁଳ, ନୟାଗଡ଼ ମୋ- ୯୨୩୮୯ ୯୨୭୪୪୯

ସୁମ୍ୟପ୍ରଭା ରଥ

ପ୍ରଣୟର ନଜରଟିଏ ବହୁଛି, କେତେକାଲୁ କେଜାଣି ? ବୋଧହୁଏ ପ୍ରଭୁବା କନୁର ଆଦ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରୁ ସେ ନଜରେ ଅବଗାହନ କରୁଥିବା ଦୁଇଟି ଆତ୍ମାକୁ ମୁଁ ଭେଟିଛି ।

ପ୍ରଣୟର ଗୀତ

ପ୍ରଣୟ, କଳହ, କ୍ଳେଶ, ପ୍ରତାରଣା ସମୟ, ସମାଲୋଚନା ଯୌବନ, ଜରା, କ୍ଳାନ୍ତି, ବ୍ୟାଧି ମୃତ୍ୟୁର ପଥର ସବୁକୁ ନଜରେ ପୋତି ପ୍ରୀତି ବନ୍ଧ ବାହୁଥିବାର ସେମାନେ, ମୁଁ ଦେଖୁଛି

ଆଶାରରେ ସିନ୍ଦୂର୍ପଲେ ଆନନ୍ଦର ବର୍ଷାରେ ଭିକୁଥିଲେ ଚିକିଏ ସ୍ଵପ୍ନ, ଚିକିଏ ସ୍ଵପ୍ନ ଗୋପାଏ ଅମୃତ, ବାଷ୍ପୁଥିଲେ ସେମାନେ ! କେତେଥର କେତେ ଦେହ ବସ ପରି ପିନ୍ଧୁଥିଲେ ଉତାରି ପୁଣି ପିନ୍ଧୁଥିବାର ମୁଁ ଦେଖୁଛି ।

ନଜରଟି ବହି ଚାଲିଥିଲା ଅନନ୍ତ କାଳରୁ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଭାବରେ ! ତାଙ୍କ ଖୁସିରେ ନଜରଟି ଯେବେ ପ୍ରଗଳ୍ଭା ହୁଏ କାନ୍ଦେ କାନ୍ଦେ କୁହୁଛି ସେମାନେ ନିଶ୍ଚଳରେ ବସିଥିବାରେ ନଜ ଦୁଃଖ ଆମ କଥା ନିଦେ ଶୁଣ ! ସେମାନେ ଭାସୁଥିଲେ ଅଭୁତ ଶୂନ୍ୟତାରେ ମହା କାଳୀକା ନାରଦପଦାରେ ନିଜ ଅସ୍ଥିତୁକୁ ନଜରେ ରୁଡ଼େଇ ଜାଗତିକ ପରିସାମା ସବୁକୁ ପାରି ହୋଇ ବିଗବଳୟରେ ସେମାନେ ପହଞ୍ଚିବାର ମୁଁ ଦେଖୁଛି । ସେତେବେଳେ ନିଶ୍ଚଳରେ ସେମାନେ ଲେଖୁଥିଲେ ପ୍ରେମର କବିତା ତାଙ୍କ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାଳ ଅକ୍ଷର ମାନକରେ ନଜର ବିସ୍ତୃତ ବାଲୁକା ରାଗିରେ ସେଇଥିପାଇଁ ତ ନଜକାଲି ସୁନେଲି - ସୁନେଲି ଅନନ୍ତ, ଅଧୀନ, ଚିରନ୍ତନ, ନିତ୍ୟ ଓଦା ଓଦା, ସୁନ୍ଦର ମଧୁର ॥ ପୃଷ୍ଠା ନଂ- ୫୧୩, ୭୮ ଭ୍ରମୁ ଆପାର୍ଟମେଣ୍ଟ, ଭୁବନେଶ୍ଵର

ଶ୍ରୀରାଧା

ସାରଦା ପ୍ରସାଦ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ
ଅନେକ ଦିନ ପରେ ଦେଖିଲି ଶ୍ରୀରାଧା ଭିକୁଥିଲା ଅବସୋସରେ ଅନୁରାଗର ଲୁହ କେଳେ ଆସୁଥିଲା ଆଖି କୋଣରେ

ମୂର୍ତ୍ତି

କବିତା ମେହେର
ସମୟର ସ୍ରୋତ, ସମୟର ସ୍ରୋତ, ମୁଁ କିଏ ପଛରେ ରହିବି, ଅତୀତକୁ ଦିନେ, ବିଦାୟ ଦେଇ ମୁଁ, ଭବିଷ୍ୟତ ଆଡ଼େ ବଦଳି

ନ ମୁଁଟା ! ଜାଣିଛ କି ନାହିଁ... ଏ ବର୍ଷ ଆମ ସଂସ୍ଥା... ଅନ୍ୟ ସଂସ୍ଥାକୁ ଚଳିନାରେ ଆଧିକ ଝରା ରୋପଣ କରିବି । ସବୁଆଡ଼େ କେବଳ ଆମ ସଂସ୍ଥାର ଚର୍ଚ୍ଚା ଓ ପ୍ରଶଂସା । ଦେଖିବ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ... ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପର୍ଯ୍ୟାବରଣ ପୁରସ୍କାର ଆମ ସଂସ୍ଥାକୁ ହିଁ ମିଳିବ । ପତ୍ରକ କଥାରେ ନମ୍ରତା ଚିକିଏ ହସି ଦେଇ କହିଲେ, ବହୁତ ବଡ଼ିଆ କଥା ! ପତି ପଢ଼ାକି କଥାବାର୍ତ୍ତା ସମୟରେ କେତେବେଳେ ରାତ୍ରି ଆସି ଘର ସଫା କରିବାକୁ ପହଞ୍ଚି ଗଲାଣି । ନମ୍ରତା ରାତ୍ରକୁ ପଢ଼ିଲେ, କିରେ ରାତ୍ରି ! ମୁଁ ଚୋଡ଼େ ଗୋଟିଏ ଝରା ଲଗାଇବା ପାଇଁ କହିଥିଲି । ଲଗାଇଲୁ କି ନାହିଁ ? ବାଲୁ ହସିକରି କହିଲେ- ହଁ ମା ! ଲଗାଇଲୁ । ଆପଣ କହିଥିବା କଥାକୁ... କଣ ମୁଁ ମନା କରିବି ? ମୁଁ ଝରାଟି ଆମ ଘର ବଗିଚାରେ ଲଗେଇଛି । ରାତ୍ରି ହସି ହସି କହିଲା । ଏହା ଭିତରେ ବର୍ଷେ ବିତି ଗଲାଣି । ଦିନେ ରାତ୍ରି ମିଠା ନେଇ ଆସିଥିଲୁ । ତାକୁ ଦେଖି ନମ୍ରତା ପଢ଼ିଲେ, କିରେ ରାତ୍ରି ! ଆଜି ଏହି ମିଠା କଣ ପାଇଁ ଆଣିଛୁ ? ପୂଅର ଜନ୍ମ ଦିନ ବୋଧେ ! ରାତ୍ରି ହସି କହିଲା, ମା ! ପୂଅର ଜନ୍ମ ଦିନ ଚହୁଡ଼ି, କିନ୍ତୁ ମୋ ପୂଅ ଠାରୁ ମଧ୍ୟ... ସେ ଅଧିକ । ନମ୍ରତା ପଢ଼ିଲେ, ତେବେ ସେ କିଏ ?

ପୁରସ୍କାର

ମୂଳ ହିନ୍ଦୀ- ଆଶିଷ ସକ୍ ଲେଖକ, ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଅନୁବାଦ- ପ୍ରଭାତ କୁମାର ମହାପାତ୍ର
ହେବାରେ ଲାଗିଲାଣି । ରାମୁର କଥା ଶୁଣି ନମ୍ରତାଙ୍କର ପତି ବିକାଶବାବୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ ହେଲେ । ହାଠାତ୍ ନିଜ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ଵାରା ବର୍ଷେ ପୁର୍ବରୁ ରୋପିତ ହୋଇଥିବା ଝରା କଥା ମନେ ପଡ଼ାଇଲା । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେହି ସ୍ଥାନକୁ ଗଲେ ଯେଉଁଠାରେ ଝରା ସବୁ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ରୋପଣ କରାଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେହି ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚି ଯାହା ଦେଖିଲେ, ତାଙ୍କ ପାଦ ତଳୁ ମାଟି ଖସିଗଲା ଭଳି ପ୍ରତୀୟମାନ ହେଲା । ସମସ୍ତ ଝରା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ସେ ସବୁ ନଷ୍ଟ ହେବାର କାରଣ ଖୋଜିବାକୁ ଯାଇଦେଖିଲେ, ଦେଖା ଶୁଣାଗ ଥିଲାବ ତଥା ମଝିଁରେ ମଝିଁରେ ପାଣି ନ ଦେବା ହେତୁ ଝରା ଗୁଡ଼ିକ ଝାଉଁଳି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛି । ଘୋର ନୈରାଶ୍ୟ ବଦନରେ ସେ ଘରକୁ ଯେତେବେଳେ ଫେରିଲେ, ନମ୍ରତା ପତି ବିକାଶବାବୁଙ୍କୁ ପଢ଼ିଲେ, ତୁମେ ହାଠାତ୍ କାହାକୁ କିଛି ନକହି କେଉଁ ଆଡ଼େ ଯାଇଥିଲୁ ? ଆଜି ତୁମର ଏ ମୁହଁ

ଏମିତି ଶୁଣି ଯାଇଛି କାହିଁକି ? ବିକାଶ ଦୁଃଖରେ ସହ ସବୁ କଥା ନମ୍ରତାକୁ କହିଲେ । ନମ୍ରତା ସବୁ ଶୁଣି କହିଲେ, ଲୋକେ ନିଜ ସଂସ୍ଥାର ନାମ ଦେଖିଲେ ହେବା ପାଇଁ ଅନେକ ଝରା ଲଗାଇ ଆଣିଛି । ସେଗୁଡ଼ିକୁ କେବେ ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ କି ସେହି ଝରା ଗୁଡ଼ିକ କିଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି ପଢ଼ିବି ନାହିଁ । ଅନେକ ଝରା ଲଗାଇବା ଅପେକ୍ଷା ଗୋଟିଏ ଝରା ଲଗାଇ ତାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟିତ୍ଵ ରାମୁ ନେଇଛି । ସେହିଭଳି ଦାୟିତ୍ଵ ନେଲେ... ଅନେକ ଝରା ବୃକ୍ଷରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରିବ... ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ନମ୍ରତା ତୁମେ ସତକଥା କହିଛ ! ବିକାଶବାବୁ ରାମୁକୁ ନିଜ ପାଖକୁ ଡାକି ତାର ପିଠି ଆଉଁଶି ଦେଇ କହିଲେ... ସାବଧାନ ରାମୁ ! ତୁମେ ଅଧୀନ ଆଖି ଖୋଲି ଦେଲ ! ଆଧିକ ଝରା ଲଗାଇବା ବାଲା ପୁରସ୍କାର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇନଥାଆନ୍ତି ବରଂ ପୁରସ୍କାର ପାଇବା ଯୋଗ୍ୟ ତୁମ ଭଳି ଲୋକ ହିଁ ହୋଇପାରନ୍ତି । ରାମୁର ଅକାଶତରେ କେତେବେଳୁ ଆନନ୍ଦାଶୁ ବହି ଯାଇଥିଲା । ନମ୍ରତା ବିକାଶବାବୁଙ୍କୁ ଜାଣି ସାରିଥିଲେ ଯେ ରାମୁର ସେହି ଆନନ୍ଦାଶୁ... ତାକୁ କେତେ ଶାନ୍ତି ଦେଉଥିବ ! ସ୍ଵାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ବନ ଭାରତୀ ବିଦ୍ୟାପୀଠ, କୋରାପୁଟ ମୋ- ୭୮୯୪୦୦୫୫୫୫

ଆଜି ତା' ମନକୁ ପଡ଼ିଲା ଏତେ ଭଲ ପାଇବା ଥିଲା ତା ପାଖରେ, ମୋ ଭଲ ପାଇବା ଖୁସି ଥିଲା ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଉଦାସିଆ ଆଖି କହିଲା କଥାରେ, ପ୍ରେମର ରଙ୍ଗ ଡାଳିଦେଲା ଦେହରେ, ଚିତି ଗଳି ସାରା ରାତି ପ୍ରେମରେ

ତୁମେ କିଏ... ?

ତୁମେ କିଏ ? କିଛି ସମୟ ମନ ଖୁସି କରୁଥିବା ମଣିଷ ଚିଏ... ନା, ଜୀବନକୁ ସୁନ୍ଦର କରି ରଖିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ ହେବା ମଣିଷ ଚିଏ ? ତୁମେ କିଏ ? କିଛି କ୍ଷଣ ପାଇଁ ହସ ଭରି ଦେଉଥିବା ମଣିଷ ଚିଏ... ନା, ଜୀବନର ହସ ଖୁସିର ପାହାଡ଼ ସାଜିଥିବା ମଣିଷ ଚିଏ ? ତୁମେ କିଏ ? ବିଚଳିତ ମନକୁ ସ୍ଥିରୀ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ ହେଉଥିବା ଅସ୍ଵାଧୀନ ମଣିଷ ଚିଏ... କିଏ, ବଜୋମୁଖୀ, ବଳାଜୀର ସହକାରୀ ଶିକ୍ଷକ, ସରକାରୀ ବାଳିକା ଉଚ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଳୟ, କୋମନା ମୋ - ୯୭୭୭୫୦୬୫୮୩

ପଥରଟିକୁ କି, ମୂର୍ତ୍ତି ସାଜି ବାରେ, ହୁଅଇ ନିଶିତ କଷ୍ଟ, ମୁଁ ତ ମଣିଷତେ, ଚିକିଏ କଷ୍ଟରେ, ହେବି କାଳି ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କାରିଗର ଯେବେ, ସେ ଉପରବାଲା, ଏ ମୂର୍ତ୍ତି ଭାଙ୍ଗିବି ନାହିଁ, ହେବ ସର୍ବୋତ୍ତମ, ଅଧିକା ମନରେ, ରହିବ ସେ ସ୍ମୃତି ହୋଇ । ଗମାଗିରୁତା, ସିନାପାଳି, ନୂଆପତା

